

Vermischtes (zomer 2026)

15 mei was Internationale Dag van Gewetensbezwaar. Jongeren in Duitsland worden opnieuw steeds vaker geconfronteerd met de vraag: Ben ik bereid om in een noodsituatie de wapens op te nemen – of kies ik voor het pad van gewetensbezwaar (CO)? Vooral omdat 18-jarigen in een vragenlijst moeten uitleggen hoe ze over militaire dienst denken, groeit het aantal mensen dat advies zoekt. Jonge mannen die de vragenlijst niet invullen, krijgen een boete. Sinds vorig jaar biedt de Evangelische Kerk jongeren opnieuw uitgebreid advies en ondersteuning bij het kiezen tussen militaire dienst en gewetensbezwaar. "De belangstelling ervoor is sinds het debat over vrijwillige militaire dienst vorig jaar ongeveer verdubbeld. Het aantal mensen dat advies zoekt was al toegenomen met de Russische invasie van Oekraïne in 2022, zegt de vredescommissaris van de EKBO. "Counselingstructuren worden momenteel in alle kerkelijke districten opgericht om te kunnen inspelen op de gestegen navraag". ... Het is nog niet duidelijk of er nieuwe banen zullen worden gecreëerd en het budget zal worden verhoogd. Sterker nog, de cijfers stijgen. ... In 2026 worden de meeste aanvragen sinds de opschorting van de dienstplicht in 2011 verwacht.

En hier komt de kerk om de hoek kijken, die sinds 1956 gewetensbezwaarden adviseert – in het Westen met steun van de Basiswet, Artikel 4, paragraaf 3: "Niemand mag gedwongen worden militaire dienst te verrichten met wapens tegen zijn geweten."

"Het nieuwe van de EKD, gepubliceerd in november 2025, dat zich afwendt van de categorische afstand van geweld (kan worden gezien als) "een westers memorandum dat de pacifistische traditie van de kerk in het oosten negeert". Het debat binnen de kerk over de vredesethiek van de "Zeitenwende" heeft ook, althans indirect, invloed op de inhoud van de consultatie. "In welke richting adviseren wij?", vraagt bisschop Christian Stäblein tijdens de Voorjaarssynode, "is er een voorkeur wat betreft de vorm van christelijk getuigenis in kwesties van vredesethiek?"

In het nieuwe memorandum ligt de focus op "bescherming tegen geweld en territoriale integriteit" – en dat "omvat zeker tegengeweld, in concrete termen betekent dat: noodhulp via wapenleveringen, investeringen in defensie, een verantwoord veiligheidsbeleid dat ook gewelddadige maatregelen kan omvatten." Dit betekent dat militaire en civiele dienst ethisch gezien als even belangrijk worden beschouwd. (Evang. Zeitung 13-05-2026)

De **regionale bisschop van de EKM** is dit jaar de **Boodschapper van de vrede**. Sinds 2020 benoemt de Friedensdekade elk jaar één of meer boodschappers van vrede. Deze ondersteunen de inzet voor vrede met hun persoonlijkheid en hun publieke werk, geven impuls aan de actieweek en maken het verzoek van de Friedensdekade zichtbaar in kerk en samenleving. De functie verving de eerdere patronage.

De Boodschapper van de vrede voor 2026 is Dr. Friederike F. Spengler, regionaal bisschop van Erfurt. In gemeenten en initiatieven door heel Duitsland wordt dit jaar van 8 tot 18 november iedereen uitgenodigd voor gebeden en discussies en acties. Als Boodschapper van vrede zal Dr. Friederike F. Spengler mensen oproepen het bijbelse getuigenis van vrede te begrijpen als een levende, weerstand biedende dienst aan de samenleving. Zij maakte deel uit van de kerkelijke vredesbeweging van de DDR vanaf het begin 1982 in de Nikolaikirche te Leipzig toen de eerste Friedensdekade werd geopend – onder het oog van de Staatsveiligheid. Jonge mensen zoals zij droegen het symbool "Schwerter zu Pflugscharen" zichtbaar op hun jasjes en accepteerden vergeldingen voor hun ondubbelzinnige standpunt over de vredeskwestie. Wat begon als gewelddoos verzet, leidde enkele jaren later tot de vreedzame revolutie van 1989, waarin de Nikolaikirche een centrale rol speelde. "De Friedensdekade is een elementair

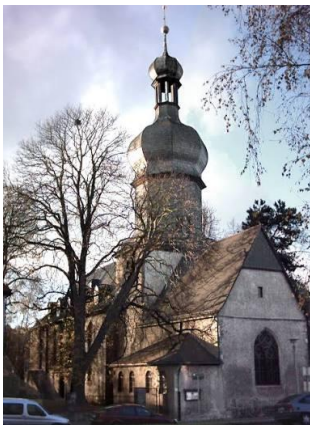
onderdeel van mijn karakter. Ik herinner me nog goed hoe we als tieners vchten en leden voor het logo 'Schwerter zu Pflugscharen'. Deze ervaring dat geloof en burgerlijke moed samen horen, motiveert mij tot op de dag van vandaag. Het verzoek om als vredesboodschapper op te treden, raakt mij daarom zeer en is een grote eer voor mij," zegt Spengler.

Zij pleit voor het niet opgeven van de visie op een rechtvaardige vrede, zelfs niet wanneer politieke debatten worden gedomineerd door de logica van geweld, veiligheidsdenken en herbewapening. Het motto van de Friedensdekade 2026, "Couragiert widerständig" (moedig verzetten), weerspiegelt deze bewering. Vrede is geen vrome wens, maar een actieve houding die tegenstrijdigheid vereist – tegen haat, tegen onverschilligheid, tegen de sluipende normalisering van geweld. "In het licht van de huidige crises mogen we ons niet neerleggen bij de logica van geweld. We moeten moedig tegenspreken waar haat en herbewapening spreken en in plaats daarvan ruimtes creëren voor verzoening." (EKM 13-03-2026)

Neue EKD-Friedensdenkschrift kostenlos zum Download

Het huidige vredesmemorandum van de EKD vertegenwoordigt een verdere ontwikkeling van de protestantse vredesethiek, die probeert recht te doen aan zowel het christelijke ideaal van geweldloosheid als de veranderde wereldsituatie. U kunt het document gratis downloaden of de gedrukte editie bestellen voor 12 euro (EKD)

Een teken van levendige stedelijke ontwikkeling en innovatief

kerkgebruik is de ombouw van de Martinikirche in Apolda tot een open, sociaal-cultureel centrum. De stad en de evangelisch-lutherse gemeente Apolda geven daarmee samen een duidelijk signaal voor toekomstgerichte ontwikkeling en levendige samenhang. Er zal een duurzame, open plek worden gecreëerd die religieuze en seculiere ontmoetingen mogelijk maakt en een voorbeeld is van veranderd innovatief kerkgebruik in Thüringen. Het sacrale gebruik blijft behouden en zal zich blijven concentreren op het koor.

Het project combineert bouwcultuur, stedelijke geschiedenis en maatschappelijke betrokkenheid op een bijzondere manier en wordt gefinancierd door de deelstaat Thüringen, de stad Apolda en de EKM. "De

Martinikirche is een belangrijk getuigenis van de geschiedenis van onze stad. Met de transformatie tot een sociaal-cultureel centrum wordt hier in het midden van Apolda een open plek gecreëerd die ontmoetingen, culturele diversiteit en sociale samenhang bevordert. Als stad steunen we dit project uitdrukkelijk. Het laat zien hoe historische gebouwen nieuwe impulsen kunnen geven aan de ontwikkeling van binnensteden." (Olaf Müller, burgemeester)

"We willen het behoud van onze kerk waarborgen door uitgebreid en veelzijdig gebruik. ... Mensen verwachten ook laagdrempelige aanbiedingen en acties vanuit de kerk en de civiele samenleving. We kunnen dit straks prachtig combineren in de Martinikirche," zegt Dr. Susanne Böhm, pastoor van de Evangelisch-Lutherse gemeente van Apolda. (EKM 02-03-2026)

Deelstaatverkiezingen in Sachsen-Anhalt

De bisschoppen van de protestantse en katholieke kerken in Saksen-Anhalt zien het verkiezingsprogramma van de AfD-deelstaatvereniging voor de deelstaatverkiezingen op 6 september a.s. als een aanval op de open samenleving en sociale vrede in de deelstaat: "De standpunten van de AfD in Saksen-Anhalt zijn niet verenigbaar met het christelijk beeld van de mens." (EKM mei 2026)

Op weg naar het nieuwe protestantse gezangboek – liedlijst, proeffase en materiaal

Eind maart eindigde de EKD-brede proeffase, die in de herfst van 2025 was begonnen. Nu worden de talloze feedbacks geanalyseerd en worden de resultaten opgenomen in het verdere liedboek. Voor het grootste deel van het gezangboek zijn 600 liederen en 250 teksten gepland, in een "evenwichtige mix van traditie en innovatie", zoals gezegd werd. De selectie zorgt voor discussies, zoals ook duidelijk was op de synode. Meer dan de helft van de liederen is van auteurs uit de 20e en 21e eeuw, in de digitale editie zelfs bijna driekwart. De meeste nummers komen uit Duitstalige landen, 37 procent komt uit alle delen van de wereld en richt zich dus op internationale oecumene.

Uit het EKM zijn de liederen "Du suchst mich" van Andreas Mücksch (Pauluskirche, Halle) en de "Wernigeröder Gloria" van Olaf Engel (Kreiskanto, Kirchenkreis Halberstadt) opgenomen. Gerhard Schöne met "Die güldne Sonne" en "Jesu, meine Freude", Manfred Schlenker met "Komm in unsere stolze Welt" en Klaus-Peter Hertzsch met "Vertraut den neuen Wegen" werden genoemd als andere auteurs uit Mittel-Duitsland.

Het doel is de definitieve goedkeuring van de lijst door de Raad van de EKD in het voorjaar van 2027. Zowel de gedrukte versie als de aanvullende digitale editie staan gepland voor publicatie in 2029.

Informatie en materiaal op

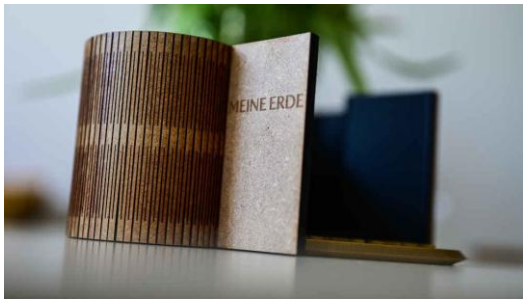
www.mitsingen.de of www.kirchenmusik-ekm.de/aktuelles/neues-gesangbuch (EKM 24-04-2026/EVLK Sachsen 28-04-2026)

Yad Vashem krijgt buitentak in Leipzig en München

Een historische stap voor herdenkingswerk: voor het eerst opent het Israëliëse Holocaustmonument Yad Vashem locaties in Duitsland.

München zal de hoofdlocatie worden van een nieuwe Yad Vashem onderwijscentrum in Duitsland, en er zal ook een buitentak worden geopend in Leipzig. Leipzig kan een brug zijn naar Oost-Europa – ook, en vooral in samenwerking met de twee buurlanden, op het gebied van onderwijs en herinneringswerk. Specifiek zullen interactieve leerruimtes worden gecreëerd in Leipzig, waarvan het aanbod zich voornamelijk richt op docenten en jongeren binnen en buiten de buurlanden Polen en Tsjechië. Onderwijs en ontmoetingen zijn "cruciaal om de herinnering levend te houden en geschiedenis begrijpelijk te maken", ze zijn noodzakelijk en belangrijk om resoluut en duidelijk antisemitisme, vooroordelen, desinformatie en elke vorm van relativering van de Holocaust te bestrijden. (EVLKS/Evang. Zeitung 28-05-2026)

Kerken geven zegen voor herbegrafenis

Herbegrafenis, waarbij het lichaam binnen 40 dagen vruchtbare grond wordt, is controversieel. Natuurlijk reageren mensen altijd zo als er iets nieuws op hun pad komt. En dat is goed, want het betekent dat ideeën in ieder geval gehoord en serieus worden genomen. Wat veel gelovigen gerust zal stellen, is dat zowel het katholieke aartsbisdom Hamburg als de protestantse Nordkirche de herbegrafenis positief beoordelen. Het is

verenigbaar met het geloof in de opstanding.

Bisschop Nora Steen van de Nordkirche beschreef de herbegrafenis als een waardige vorm van afscheid. Het is belangrijk dat de resulterende aarde wordt begraven op begraafplaatsen. Dit zijn centrale rouwplaatsen en moeten dat ook blijven.

Gemeenten klagen al jaren over vrije ruimte op begraafplaatsen, omdat steeds meer mensen bijvoorbeeld kiezen voor begrafenissen op zee, en grote graven niet langer nodig zijn. De "herbegrafenis" zou helpen ervoor te zorgen dat begraafplaatsen belangrijke plaatsen blijven. (Nordkirche 11-05-2026)

"De **statistieken voor 2025** van de Evangelische Kerk in Midden-Duitsland (EKM) blijven in lijn met de trend van de afgelopen jaren met betrekking tot doop en opzegging. De stijging van **20 procent bij herinschrijvingen** verdient aandacht en moedigt ons aan om de inspanningen te intensiveren om mensen terug te winnen die de kerk hebben verlaten," zegt Oberkirchenrätin Petra Schwermann. Onder het motto "Vele redenen, één zegen. Uw doop.", promoot de protestantse kerk de doop. (EKM 16-03-2026)

De Evangelische Hochschule für Kirchenmusik in Halle/Saale viert dit jaar haar 100-jarig jubileum. Sinds 18 april vinden er talrijke feestelijke concerten plaats in Halle, en de feestelijke dienst staat gepland voor 10 juli a.s. (EKM 16-04-2026)

Met Pinksteren was het feest in de Dom van Magdeburg – de laatste en grootste van de acht nieuwe klokken, de Credamus, is er weer. De klok werd vorig jaar gegoten in Innsbruck. Bisschop Friedrich Kramer en minister-president van Saksen-Anhalt, Sven Schulze, onthulden de bronzen klok. (EKM